

Gastkemper: “Stedelijk waterbeheer is dé wateropgave”

Gemeenten en waterschappen krijgen de ruimte invulling te geven aan het bereiken van doelmatiger waterbeheer. Het op 23 mei ondertekende Bestuursakkoord Water biedt handvatten om uitdagingen op het gebied van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid aan te kunnen. Een groot aantal betrokken ambtenaren, bestuurders waterschappers verdiepte zich op 26 mei in deze materie tijdens een speciale studiedag van Stichting RIONED in Ede. “Het Bestuursakkoord zegt ‘Gij zult het samen aanpakken’, maar gaat niet ver genoeg. Het gaat steeds over de waterketen, maar stedelijk waterbeheer is naar mijn mening de inhoudelijke opgave waar we voor staan”, aldus directeur Hugo Gastkemper van RIONED.

De watersector heeft al veel bereikt op het gebied van bijvoorbeeld waterkwaliteit, het instandhouden van rioleringen, milieuverbetering, integrale benadering van de openbare ruimte en het beperken van wateroverlast. De financiering is op orde. “Er is alleen één probleem. We geven nog te weinig efficiencyprikkels en dat heeft de politiek genadeloos opgepakt. De samenleving blijft vragen om meer, denk aan duurzaamheid en het verder beperken van wateroverlast en kosten”, zei Gastkemper.

“Er zijn drie bronnen waar het water vandaan komt, maar uiteindelijk is regen bepalend voor ons rioleringsstelsel. Het gaat niet alleen om buizen, maar ook om waterlopen, de bodem en de openbare ruimte. We moeten het hele stelsel bekijken. De winst van de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en de cultuuromslag die heeft plaatsgevonden, is dat ik dit mag zeggen zonder meteen te worden afgeschoten en een discussie over een buizenstelsel redelijk onthecht kan aangaan.” Gastkemper pleitte voor een praktische benadering, waarbij het geen wet van Meden

en Perzen hoeft te zijn dat gemeenten daar over gaan. Ook Gert Dekker, projectcoördinator Stimuleringsprogramma KRW/WB21 en spreekbuis van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), constateert een voortgaande onthechting: “Samenwerking is steeds vaker een succes dankzij een enthousiaste en dragende groep ambtenaren en bestuurders die bij elkaar over de schutting kijken.”

Uitdagingen

De cultuur van werken op basis van normen en eenzijdige voorschriften (vergunningen) verandert in samenwerking op grond van gelijkwaardigheid en afspraken, vanuit het beginsel van kosteneffectiviteit. Dekker merkt in de praktijk dat steeds meer gemeenten elkaar indien nodig ondersteunen en als groep samenwerken met het waterschap. “De afvalwaterketen in Nederland is op orde, maar er wachten ons grote uitdagingen. Intensieve samenwerking tussen gemeenten onderling en met het waterschap is het middel om verdere kostenbesparingen te realiseren, de kwaliteit en het innovatievermogen te verbeteren en

de kwetsbaarheid te verminderen (versterken van de continuïteit).”

“Bij realisering van de doelstelling stijgt de rioolheffing van 1,3 miljard (2005) naar 1,5 miljard euro (2020), bij ongewijzigd beleid is dat 1,7 miljard. De burger gaat dus minder meer betalen als het aan ons ligt.” Volgens Dekker is het nu zaak de dialoog aan te gaan binnen de gemeente, tussen gemeenten en met het waterschap, de resultaten van de benchmark 2010 te analyseren en daaruit mogelijkheden te destilleren en de gemeenteteambassadeurs Water te ondersteunen: “De beste manier om de toekomst te voorspellen, is haar te creëren.” Dat kan dus onder meer door het Bestuursakkoord Water regionaal vorm te geven. Belangrijk is de kennis en ervaring van de drinkwaterbedrijven daarbij te betrekken. De nieuwe wetgeving is, vindt Dekker, daarbij een stok achter de deur.

Kennisontwikkeling

Kennisontwikkeling is een belangrijk element in het Bestuursakkoord Water. Gastkemper: “De omslag wat betreft kennisstrategie is ingezet. Speerpunten in relatie tot doelmatig waterbeheer zijn bijvoorbeeld: inzicht in het functioneren van het stelsel, goed meten en monitoren en gegevensbeheer.” De eerste kenniscoaches, door Dekker omschreven als ‘de vliegende brigade die zorgt voor reflectie en versnelling’, worden in de tweede helft van dit jaar geworven en vanaf begin 2012 ingezet. Het zijn onafhankelijke deskundigen op gebied van inhoud en proces, die met hun persoonlijkheid en gezag bijdragen aan bijvoorbeeld de analyse van investeringsprogramma’s, zoeken naar efficiencywinsten, meedenken aan samenwerkingsvormen en als klankbord dienen voor gemeenten en waterschappen. “De regio bepaalt, als samenwerkingsverband van gemeenten, waterschappen en eventueel andere belanghebbenden, behoefte en inzet. Het is belangrijk dat de coaches onafhankelijk zijn, nieuwe impulsen geven, ideeën inbrengen, (kritische) vragen stellen en verbinden.”

Samenvattend: “We meten omdat we het willen. Er komen meer specialisaties, wat vraagt om meer samenwerking en grotere verbanden. Goede gegevens zijn onmisbaar als basis. Scherper sturen op prestaties en kosten is van steeds groter belang. Vroeger mocht je niet nadenken en afwijken van de basisgedachte. Nu móet je nadenken om te kunnen verbeteren,” aldus Dekker.

